

Νοιάζομαι για το παιδί μου

Πρόγραμμα για την ψυχική υγεία
του παιδιού και της οικογένειας

Αναπτυξιακές Διαταραχές: Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος, ΔΕΠΥ & Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

Οι νευροαναπτυξιακές διαταραχές είναι μια ομάδα διαταραχών που έχουν νευροβιολογική βάση. Οφείλονται σε διαφορές στη φυσιολογία, την ανατομία και τη νευροχημεία του εγκεφάλου και συχνά έχουν γενετικό υπόβαθρο. Εκδηλώνονται στην πρώιμη παιδική ηλικία (πριν το παιδί πάει στο δημοτικό σχολείο) και χαρακτηρίζονται από αναπτυξιακά ελλείμματα που μπορεί να επηρεάζουν την προσωπική, κοινωνική, ακαδημαϊκή ή/και εργασιακή λειτουργικότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η ΔΑΦ, η ΔΕΠΥ και οι μαθησιακές δυσκολίες, ενώ ποικίλλουν σημαντικά ως προς τη σοβαρότητα και τον αντίκτυπο που μπορεί να έχουν στην ζωή του ατόμου.

Σύντομες πληροφορίες για ΔΑΦ, ΔΕΠΥ & ΕΜΔ

Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

Η ΔΑΦ είναι μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που εμφανίζεται συνήθως κατά την παιδική ηλικία (πριν την ηλικία των 3 ετών) και επηρεάζει τον τρόπο που λειτουργεί ο εγκέφαλος. Στη ΔΑΦ, τα παιδιά παρουσιάζουν ένα ευρύ φάσμα συμπτωμάτων, που ποικίλλουν από ήπιες έως πιο σοβαρές δυσκολίες στην κοινωνική αλληλεπίδραση, την επικοινωνία και τη συμπεριφορά.

Διάγνωση

Τα κύρια χαρακτηριστικά είναι οι δυσκολίες στην κοινωνική αλληλεπίδραση, οι δυσκολίες στην λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και τα επαναλαμβανόμενα πρότυπα συμπεριφοράς (π.χ., στερεοτυπικές κινήσεις ή επιμονή σε ρουτίνες).

Πότε θα πρέπει να ανησυχήσουν οι γονείς;

Οι γονείς θα πρέπει να αναζητήσουν τη συμβουλή ειδικού εάν παρατηρούν φτωχή βλεμματική επαφή, καθυστερημένη ανάπτυξη του λόγου ή απουσία κοινωνικού χαμόγελου. Συχνά τα παιδιά μπορεί να μη γυρνούν όταν ακούνε το όνομά τους, να παρουσιάζουν ευαισθησίες σε ήχους ή σε απτικά ερεθίσματα, δυσκολία στην

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

αλληλεπίδραση με συνομηλικούς ή απουσία πρόθεσης για αλληλεπίδραση, παιχνίδι που μοιάζει «περίεργο» και να παρουσιάζουν στερεοτυπικές κινήσεις (π.χ. φτερούγισμα των χεριών).

Παράγοντες Πρόγνωσης

Η σοβαρότητα της ΔΑΦ, η ηλικία στην οποία διαγιγνώσκεται, η ηλικία κατάκτησης του λόγου καθώς και η παρουσία συννοσηρότητας (όπως η νοητική υστέρηση) είναι σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν την πρόγνωση.

Θεραπευτικές Παρεμβάσεις

Περιλαμβάνουν εργοθεραπεία, λογοθεραπεία και ψυχολογική υποστήριξη, πάντα με εξατομικευμένα προγράμματα για κάθε παιδί. Οι ειδικοί μπορούν να εφαρμόζουν μεθόδους όπως η εφαρμοσμένη ανάλυση συμπεριφοράς (ABA), το Floortime, και άλλες μεθόδους κοινωνικής αλληλεπίδρασης, Αισθητηριακές - κινητικές προσεγγίσεις όπως η αισθητηριακή ολοκλήρωση, η θεραπευτική ιππασία, η μουσικοθεραπεία, Προγράμματα υποστηρικτικής και εναλλακτικής επικοινωνίας, όπως το γλωσσικό πρόγραμμα Makaton και το PECS, κ.ά.

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και/ή Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ)

Η ΔΕΠΥ είναι επίσης μια νευροαναπτυξιακή διαταραχή που χαρακτηρίζεται από αδυναμία συγκέντρωσης, υπερκινητικότητα και παρορμητικότητα. Τα συμπτώματα εμφανίζονται συνήθως πριν την ηλικία των 12 ετών και μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τη σχολική επίδοση και την κοινωνική ζωή του παιδιού.

Διάγνωση - Συμπτώματα

Τα συμπτώματα πρέπει να διαρκούν για τουλάχιστον 6 μήνες και να εμφανίζονται σε δύο ή περισσότερα διαφορετικά περιβάλλοντα (π.χ. σχολείο και σπίτι). Η ακριβής διάγνωση είναι σημαντική, καθώς ορισμένα συμπτώματα της ΔΕΠΥ μπορεί να μοιάζουν με συμπτώματα από ψυχικό τραύμα ή χρόνιο άγχος. Το παιδί μπορεί να δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί σε μία δραστηριότητα, να κάνει λάθη απροσεξίας, να είναι ανήσυχος ή να τρέχει και να σκαφαλώνει σε ακατάλληλες καταστάσεις. Μπορεί επίσης να μιλάει ακατάπαυστα, να διακόπτει τους άλλους ή να μην ακολουθεί τις οδηγίες.

Θεραπευτικές Παρεμβάσεις

Περιλαμβάνουν εργοθεραπεία, ψυχοπαιδαγωγικές παρεμβάσεις (τροποποίηση της συμπεριφοράς, γνωσιακές συμπεριφορικές παρεμβάσεις, παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων & στην διαχείριση του συναισθήματος), και σε ορισμένες περιπτώσεις φαρμακοθεραπεία. Οι θεραπευτικές παρεμβάσεις πρέπει να εστιάζουν στις ατομικές ανάγκες του παιδιού.

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (ΕΜΔ)

Ο όρος ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (ΕΜΔ) αφορά δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά χωρίς σωματικό ή αισθητηριακό έλλειμμα και δεν εντάσσονται στην κατηγορία της νοητικής υστέρησης. Οι δυσκολίες έχουν να κάνουν με το γραπτό λόγο (ανάγνωση και γραφή) και τα μαθηματικά (αρίθμηση και αριθμητικές πράξεις). Οι ΕΜΔ κατηγοριοποιούνται ως εξής: δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, δυσγραφία.

Δυσλεξία

Η δυσλεξία είναι η πιο συχνή μαθησιακή δυσκολία. Τα παιδιά δυσκολεύονται να διαβάσουν με ακρίβεια και ταχύτητα, δυσκολεύονται στην κατανόηση του κειμένου και παρουσιάζουν ορθογραφικά λάθη.

Δυσαριθμησία

Η δυσαριθμησία αφορά δυσκολίες στην κατανόηση των μαθηματικών εννοιών και πράξεων. Τα παιδιά μπορεί να δυσκολεύονται να κάνουν νοητικούς υπολογισμούς και να αντιμετωπίζουν προβλήματα με την κατανόηση των μαθηματικών όρων.

Δυσαναγνωσία

Οι μαθητές με δυσαναγνωσία δυσκολεύονται στη διάκριση λέξεων με παρόμοια γράμματα, στην αποκωδικοποίηση γραμμάτων και συλλαβών, και συχνά κάνουν αντιστροφές ή παραλείψεις (π.χ., "στραβός" αντί "σταυρός"). Η ανάγνωση είναι αργή και απαιτεί μεγάλη προσπάθεια, χωρίς ροή, γεγονός που συχνά οδηγεί σε δυσκολίες κατανόησης του κειμένου.

Δυσορθογραφία

Οι μαθητές με δυσορθογραφία δυσκολεύονται στην εφαρμογή των ορθογραφικών κανόνων και συχνά εμφανίζουν δυσγραφία, με έλλειψη κενών μεταξύ των λέξεων. Η αυθόρμητη γραφή είναι δυσανάγνωστη, ενώ στην αντιγραφή δεν παρουσιάζουν πρόβλημα.

Θεραπευτικές Παρεμβάσεις

Η λογοθεραπεία, η εργοθεραπεία και κυρίως το ειδικό μαθησιακό πρόγραμμα μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε γραφή, ανάγνωση και μαθηματικά. Μέσω του ειδικού μαθησιακού προγράμματος χρησιμοποιούνται κατάλληλες τεχνικές όπως:

- ✓ Ενίσχυση της φωνολογικής ενημερότητας (π.χ. Από ποια φωνή γράμμα αρχίζουν οι λέξεις)
- ✓ Μαγνητοφώνηση της ανάγνωσης, παράλληλη ανάγνωση, «τραγουδιστή» ανάγνωση.
- ✓ Εκμάθηση λέξεων με χρήση καρτών, χρωματιστών μαρακαδόρων και ομαδοποίηση λέξεων.
- ✓ Ενίσχυση λεξιλογίου με τεχνικές όπως οπτικοποιημένο λεξιλόγιο, σημασιολογικοί χάρτες κτλ.

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

Οδηγίες για Γονείς

Η συμμετοχή των γονέων είναι καθοριστική στην υποστήριξη των παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές. Ακολουθούν μερικές συμβουλές για τους γονείς:

♥ Για παιδιά με ΔΑΦ

- ✓ Για να ενισχύσετε την **ανάπτυξη του συμβολικού παιχνιδιού και την ευελιξία της σκέψης** μπορείτε στο **παιχνίδι** σας με το παιδί να αναπαράγετε απλά σενάρια της καθημερινότητας με φιγούρες, να χρησιμοποιήσετε αντικείμενα ως άλλα (για παράδειγμα κάνετε το πιάτο - τιμόνι) ή να παίζετε με φανταστικά αντικείμενα.
- ✓ Για την **ενίσχυση θεωρίας του νου** προσπαθήστε μέσα από το παιχνίδι, το διάβασμα βιβλίων ή την δραματοποίηση ιστοριών να βοηθήσετε το παιδί στην κατανόηση του πως νιώθει ο άλλος, τι σκέφτεται, ποιες είναι οι προθέσεις του
- ✓ Για τη **μείωση του άγχους**, ξεκινήστε με ένα σταθερό πρόγραμμα και ρουτίνα, προσθέτοντας ευελιξία για να αποφεύγεται η ακαμψία. Χρησιμοποιήστε οπτικοποιήσεις (π.χ. φωτογραφίες/εικόνες καθημερινής ρουτίνας) για να προετοιμάσετε το παιδί για νέες δραστηριότητες και αλλαγές στο πρόγραμμα.
- ✓ Στην **επικοινωνία**, χρησιμοποιήστε απλές λέξεις και τονίστε λέξεις-κλειδιά, ανάλογα με το επίπεδο γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού. Αξιοποιήστε τα ενδιαφέροντά του για μάθηση και αλληλεπίδραση.
- ✓ Κατά τις **εκρήξεις θυμού**, δώστε του χρόνο και χώρο να ηρεμήσει, εξασφαλίζοντας τη σωματική του ασφάλεια. Συμβουλευτείτε τον εργοθεραπευτή για τεχνικές πίεσης και συζητήστε με τους θεραπευτές για συγκεκριμένες οδηγίες.
- ✓ **Παίξτε με το παιδί και κάντε δραστηριότητες που του αρέσουν**. Επιβραβεύστε τα δυνατά του σημεία και ενισχύστε τα. Μετατρέψτε τις εμμονές του σε πιο λειτουργικές συμπεριφορές για να διευκολύνετε την αλληλεπίδραση.

♥ Για παιδιά με ΔΕΠΥ

- ✓ **Αφαιρέστε αντικείμενα που αποσπούν την προσοχή** από το οπτικό πεδίο του παιδιού και εξασφαλίστε ησυχία κατά τη διάρκεια του διαβάσματος.
- ✓ Φτιάξτε μια **λίστα με τα καθήκοντα της επόμενης ημέρας** και χωρίστε τις εργασίες σε μικρότερα κομμάτια.
- ✓ Κάντε **συχνά διαλείμματα** για να κινηθεί το παιδί.
- ✓ Χρησιμοποιήστε **ρολόι για να ξέρει το παιδί τον χρόνο** που έχει για κάθε άσκηση.
- ✓ Βεβαιωθείτε ότι το παιδί **κατανοεί κάθε άσκηση πριν ξεκινήσει**.
- ✓ Εκπαιδεύστε το παιδί σε **κοινωνικές δεξιότητες**, όπως το να περιμένει τη σειρά του, και βοηθήστε το να **αναπτύξει αυτοέλεγχο** (μέσα από σχετικές συζητήσεις και παιχνίδια ρόλων).
- ✓ Παρέχετε **ευκαιρίες για σωματική δραστηριότητα** για να μειωθεί η παρορμητικότητα και η διάσπαση προσοχής.

♥ Για παιδιά με ΕΜΔ

- ✓ **Οργανώστε τον χώρο και τον χρόνο μελέτης** του παιδιού για καλύτερη συγκέντρωση.
- ✓ **Καθορίστε τη σειρά των μαθημάτων** για να υπάρχει σταθερή δομή στη μελέτη.

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

- ✓ Χρησιμοποιήστε **υπογραμμιστικά σε διάφορα χρώματα** για να τονιστούν οι σημαντικές πληροφορίες.
- ✓ Για μεγαλύτερα παιδιά, χρησιμοποιήστε **πλαγιότιτλους** στο **κείμενο** για καλύτερη οργάνωση και κατανόηση.
- ✓ **Γράψτε** και **αντιγράψτε** τις **λέξεις** που δυσκολεύουν το παιδί σε **μεγάλες καρτέλες** και επαναλάβετε συχνά για εξάσκηση.
- ✓ **Ενισχύστε** την **απομνημόνευση** λέξεων μέσω **παιχνιδιών** και **καρτών**.

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

Σε ποιους φορείς/ειδικούς μπορούν/ πρέπει να απευθύνονται οι γονείς

Χρήσιμες πληροφορίες σε σχέση με τη διάγνωση

Ο **αριθμός**, το **είδος** των αναγκαίων **θεραπευτικών πράξεων**, καθώς και οι ιατρικές **ειδικότητες** που γνωμοδοτούν, αποτυπώνονται αναλυτικά στη νομοθεσία και συγκεκριμένα στο Παράρτημα άρθ. 45 Ε.Κ.Π.Υ. ΕΟΠΥΥ (ΦΕΚ 5571/τ.β'/12.12.2018). Οι **γνωματεύσεις** εκδίδονται – συμπληρώνονται από:

- ✓ ιατρούς Κρατικού Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου ή Στρατιωτικού Νοσοκομείου, Κέντρα Ψυχικής Υγείας, ή Κοινωνικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων
ή
- ✓ ιατρούς που ασκούν ελεύθερο ιατρικό επάγγελμα, πιστοποιημένους στο σύστημα του ΕΟΠΥΥ.

Οι **ιατρικές ειδικότητες που γνωμοδοτούν** (σε περιπτώσεις παιδιών & εφήβων μέχρι 18 ετών), είναι οι εξής:

- Παιδοψυχίατρος (κατ' εξαίρεση σε παραμεθόριες περιοχές, Ψυχίατρος ενηλίκων)
- Νευρολόγος
- Παιδονευρολόγος
- Αναπτυξιολόγος Παιδίατρος
- ΩΡΛ & οφθαλμίατρος (σε περιπτώσεις παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές)
- Ορθοπαιδικός (σε περιπτώσεις μετεγχειρητικών ή γενετικών κινητικών προβλημάτων).

Η **διαδικασία της διάγνωσης**, αφορά:

- ✓ την λήψη ιστορικού από τους γονείς,
- ✓ την κλινική παρατήρηση του παιδιού και
- ✓ την εξέταση του παιδιού με την χρήση σταθμισμένων κλιμάκων και διαγνωστικών εργαλείων (π.χ. ADOS, WPPSI, WISC, Αθηνά test) καθώς και με άτυπα εργαλεία.

Στη συνέχεια, με τη γνωμάτευση από τους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς που προαναφέρθηκαν, οι γονείς απευθύνονται σε κέντρα ειδικών θεραπειών ώστε να ξεκινήσουν θεραπευτικό πρόγραμμα (συνεδρίες λογοθεραπείας, εργοθεραπείας, ψυχολογικής υποστήριξης κτλ). Οι συνεδρίες αυτές αποζημιώνονται (ως ένα βαθμό) από τον εοπυ. Επίσης, μπορούν να απευθύνονται σε Κέντρα ημέρας και Εξειδικευμένης Περιθαλψής για παιδιά με ΔΑΦ (π.χ. περιβολάκι, Κ.Ημ.Α, Ε.Θ.Μ.Α κτλ.), Παράρτημα Παιδικού Αναπτυξιακού Κέντρου Μιχαλήνιο στον Πειραιά, κ.ά.

Αποζημίωση Ειδικής Αγωγής

Κάθε τέλος του μήνα ο γονέας προσκομίζει τη γνωμάτευση και κάποια επιπλέον έγγραφα από το κέντρο ειδικών θεραπειών (αποδείξεις, βεβαιώσεις κτλ) είτε με φυσική παρουσία στην περιφερειακή διεύθυνση της περιοχής του είτε ηλεκτρονικά στο σύνδεσμο <https://eservices.eopyy.gov.gr/eHealthInsuranceRecordInsPerson/login.xhtml>

Θα χρειαστεί να γνωρίζεις:

- τους προσωπικούς κωδικούς πρόσβασης στο Taxisnet του κυρίως ασφαλισμένου

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

- τον ΑΜΚΑ του προστατευόμενου μέλους
- τα απαραίτητα δικαιολογητικά σε ηλεκτρονική μορφή (pdf ή jpg)
- έναν έγκυρο και ενεργό αριθμό τραπεζικού λογαριασμού (IBAN), στον οποίο είναι αποκλειστικός δικαιούχος ή συνδικαιούχος
- τον αριθμό του κινητού τηλεφώνου

Υποστήριξη παιδιών με αναπτυξιακές διαταραχές στο σχολείο

Αρμοδιότητα όσον αφορά στην υποστήριξη των μαθητών στο σχολικό πλαίσιο έχουν αποκλειστικά τα **Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.)**. Η διαδικασία παραπομπής των μαθητών είναι η εξής: Αφού αναζητηθεί το ΚΕΔΑΣΥ στο οποίο υπάγεται το σχολείο, όπου φοιτά ο μαθητής, κλείνεται ραντεβού (τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά) κατά το οποίο παρέχεται ενημέρωση για απαιτούμενα δικαιολογητικά.

- Ο γονέας ή κηδεμόνας του παιδιού (ή ο γονέας που έχει την επιμέλεια σε περίπτωση διαζυγίου), καταβάλλει το αίτημα.
- Η αίτηση, συνήθως, γίνεται γραπτά στα γραφεία του ΚΕΔΑΣΥ.
- Στην περίπτωση αιτήματος έπειτα από πρωτοβουλία του γονέα, η υπηρεσία ζητά από το σχολείο σχετική περιγραφική έκθεση, η οποία αποστέλλεται ταχυδρομικά & εμπιστευτικά (και όχι μέσω του γονέα).
- Αν η παραπομπή του μαθητή γίνει με απόφαση του σχολείου, η υπηρεσία είναι σε θέση να καλεί το σχολικό σύμβουλο της αντίστοιχης βαθμίδας/ειδικότητας και να εφαρμόζει βραχυχρόνιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης εντός του σχολείου.

Αρμοδιότητες των (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.)

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 4823/21 (ΦΕΚ 136 Α'/3-8-2021) τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. έχουν κατ' αποκλειστικότητα τις κάτωθι αρμοδιότητες:

- **Διερεύνηση & αξιολόγηση** των εκπαιδευτικών και ψυχοπαιδαγωγικών αναγκών του μαθητή.
- **Σύσταση** των μελών της **επιστημονικής ομάδας**, η οποία **εισηγείται** το πλαίσιο φοίτησης, τη σχολική μονάδα και τα ειδικά εξατομικευμένα προγράμματα, που αφορούν τον κάθε μαθητή.
- Επιπλέον, η υπηρεσία, υποχρεούται να υποστηρίζει αλλά και να **συνεργάζεται με την εκάστοτε σχολική μονάδα** που υπάγεται στην περιοχή της, με στόχο τη διαχείριση σχολικών κρίσεων, αλλά και την επιτυχή και εποικοδομητική συνεργασία μεταξύ σχολικής μονάδας και γονέων.
- Στην περίπτωση παρεκκλινουσών συμπεριφορών των μαθητών, **παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης** τόσο στο εκπαιδευτικό προσωπικό, όσο και στο περιβάλλον του παιδιού, για την αντιμετώπιση τους.

Τα **ειδικά εξατομικευμένα προγράμματα** μπορεί να περιλαμβάνουν τα εξής:

- ✓ Παροχή **παράλληλης στήριξης** ή **ειδικού βοηθητικού προσωπικού**.
- ✓ Φοίτηση σε **τμήμα ένταξης** σε σχολική μονάδα της γενικής εκπαίδευσης.
- ✓ **Διευθετήσεις ή εύλογες προσαρμογές**, όπως η παροχή περισσότερου χρόνου, η χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών, η παροχή δια ζώσης διευκόλυνσης και η παροχή των θεμάτων σε προσβάσιμη μορφή, ανάλογα με το είδος αναπηρίας ή/και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- ✓ Λήψη της απόφασης για **αντικατάσταση των γραπτών εξετάσεων** με προφορικές, για τους μαθητές/τριες της δημόσιας ή της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη:

Βιβλιογραφία

- Βογινδρούκας, Ι. & Sherratt, D. (2008). *Οδηγός εκπαίδευσης παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές*. Αθήνα : Ταξιδευτής.
- Γενά, Α. (2002). *Αυτισμός και Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΔΙΑΓΝΩΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΣΤΑΣΗ*. Αθήνα :Ιδιωτική.
- Κάκουρος, Ε. & Μανιαδάκη, Κ. (2012). *Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής Υπερκινητικότητας- Θεωρητικές προσεγγίσεις και θεραπευτική αντιμετώπιση*. Αθήνα : Gutenberg.
- Παπαδάτος, Γ. (2010). *Ψυχικές Διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων*. Αθήνα, εκδόσεις Gutenberg.
- Παντελιάδου, Σ. & Αργυρόπουλος Β. (2011). *Ειδική Αγωγή. Από την έρευνα στη διδακτική πράξη*. Αθήνα, Εκδόσεις Πεδίο
- Παπαναστασίου, Φ.(2019). *ΔΕΠΥράζει..Πρακτικός οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Πεδίο.
- Παυλίδης, Γ. (2007). Γενικές και μαθησιακές δυσκολίες από <http://www.dyslexiacenters.gr/mathisiakes-diskolies.aspx>
- Τομαράς, Ν. (2008). *Μαθησιακές Δυσκολίες: Ισότιμες ευκαιρίες στην εκπαίδευση*. Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.
- Τζουριάδου, Μ. & Μπάρμπας, Γ. (2013). *Μαθησιακές Δυσκολίες - Γνωστικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: ΝΑ
- <https://www.americanbrainfoundation.org/diseases/dyslexia/>
- <https://blogs.sch.gr/1kesyvath/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%AE%CF%82/?repeat=w3tc>
- <https://www.nannuka.com/hugmag/kedasy-osa-prepei-na-gnwrizei-kathe-gonios/>
- <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4547-2018-phek-102a-12-6-2018.html>
- Callens, M. & Brysbaert, M. (2020). Cognitive profile of students with dyslexia entering post-secondary education. In D. Perlin, (Ed.), *The Wiley Handbook of Adult Literacy*, 1st ed. New Jersey: Wiley & Sons. International Dyslexia Association (IDA, 2019). *Dyslexia Basics*. Retrieved from <https://dyslexiaida.org/dyslexia-basics-2>
- Mascheretti, S., De Luca, A., Trezzi, V., Peruzzo, D., Nordio, A., Marino, C., & Arrigoni, F. (2017). Neurogenetics of developmental dyslexia: From genes to behavior through brain neuroimaging and cognitive and sensorial mechanisms. *Translational Psychiatry*, 7 (1), e987.
- Van Bergen, E., De Jong, P. F., Maassen, B., & van der Leij, A. (2014). The effect of parents' literacy skills and children's preliteracy skill on the risk of dyslexia. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 42 (7), 1187-1200.
- Snowling, M. J. (2019). *Dyslexia: A very short introduction*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Berninger, V. W., Lee, YL., Abbott, R. D., & Breznitz, Z. (2013). Teaching children with dyslexia to spell in a reading-writers' workshop. *Annals of Dyslexia* 63: 1, 1-24.

**Η πνευματική ιδιοκτησία επί του υλικού ανήκει στο Ινστιτούτο Prolepsis. Επιτρέπεται η αντιγραφή ή αναδημοσίευσή του σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, χωρίς τροποποιήσεις, για μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον γίνεται αναφορά στο όνομα του δημιουργού «© 2024 Ινστιτούτο Prolepsis» και διαμοιράζεται στη συνέχεια με παρόμοια άδεια. Δεν επιτρέπεται η δημιουργία παραγώγων έργων από το υλικό, δηλαδή η αναδημοσίευσή του με αλλαγές, τροποποιήσεις, προσθήκες κ.ά. Άδεια χρήσης: [CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)*

Υλοποίηση:

Με την υποστήριξη: